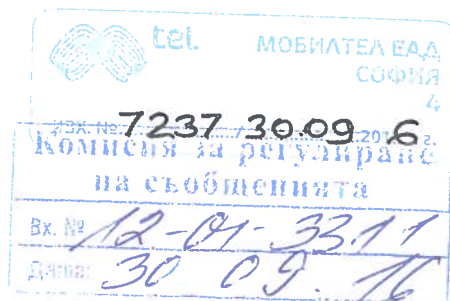

ДО
Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ
НА СЪОБЩЕНИЯТА
СОФИЯ 1000
ул. "Гурко" № 6

Относно: Открито обществено обсъждане с Решение 428 от 29.08.2016 г. на КРС

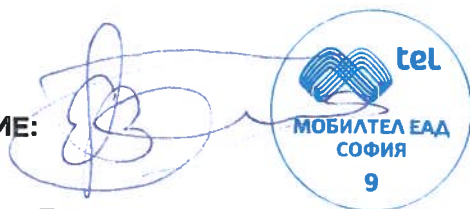
УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

Във връзка с открити процедури по обществено обсъждане с Решения № 428 от 29.08.2016 г. на КРС относно проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, пазара на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, и пазара на международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, приложено Ви изпращаме становище на „Мобилтел“ ЕАД по проекта на решение.

Приложения:

1. Становище на „Мобилтел“ ЕАД по проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, пазара на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, и пазара на международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение.

С УВАЖЕНИЕ:

Емил Рангелов
Пълномощник на изпълнителните
директори на „Мобилтел“ ЕАД

Становище на „Мобилтел“ ЕАД по проект на решение за определяне, анализ и оценка на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители, пазара на обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, и пазара на международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение, приет с Решение № 428 от 29.08.2016 г. на Комисията за регулиране на съобщенията

Най-напред бихме искали да обърнем внимание на предприятия от Комисия за регулиране на съобщенията (КРС/Комисията) подход за обвързване на сроковете по отмяната на задълженията на свързания пазар на едро за генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи с тези по приемането на решение на КРС за преразглеждане на специфичните задължения, наложени с Решение № 195/14.03.2013 г. на КРС, но не по-късно от 30.11.2016 г.

В своето становище по преписки (BG/2016/1862-1864) Европейската комисия (ЕК) отчита съставния характер на мерките, наложени на свързаните пазари на дребно и на пазара на едро за генериране на повиквания, както и нуждата да бъде предвиден подходящ срок на предизвестие на страните, засегнати от премахването на мерките, но отбелязва обаче, че продължителността на предложени преходен период зависи от анализа на свързаните пазари на дребно, което е изцяло по преценка на КРС.

Мобилтел е на мнение, че подобно обвързване на срокове за нотифициране на резултати от пореден кръг на пазарните анализи на пазарите на дребно не показва регулаторна предвидимост в действията на КРС, а единствено и само, че Комисията ще се стреми да приеме решение за нотификация на ЕК без значителни промени по предложени проект на Решение и приложенията към него. Смятаме, че това опорочава процедурата по общественото обсъждане, включително очакваните резултати от нея.

Мобилтел би искал да изрази и своите конкретни бележки по публикувания проект на Решение, както следва:

1. По отношение на представената информация на фиг. 1 (стр. 21)

Прави впечатление, че данните за 2011 г. са актуализирани в сравнение с тези от предходния кръг на пазарните анализи. След съпоставяне на данните в двата документа, Мобилтел установи, че е налице разлика от почти 90 000 телефонни поста или почти 4% от броят посочен в сегашния проект на анализ. Считаме, че това е съществена разлика, която може да окаже влияние върху анализната част и съответно следва да бъде обяснена.

На фигура 6 от документа е представено изменението на показателя „проникване по население“. От друга страна, по данни от последното преброяване на населението, е видно, че средния брой на членовете на домакинство в Република България е 2,4. Това само по себе си е показателно, че по отношение на проникването на фиксираната телефонна услуга не е

удачно да бъде използван броя на населението, а брой домакинства, тъй като той е повече от 1. В допълнение считаме, че за разлика от мобилните услуги, фиксираният се ползва от дадено домакинство общо, а не всеки член на домакинството да заплаща отделен абонамент.

Поради изброените причини, считаме че показателя „проникване по население за фиксирана услуга“ следва да бъде не бъде изчисляван и анализиран.

2. По отношение на представената информация на фиг. 11 (стр. 30)

На фигура 11 от проекта на пазарен анализ е представена информация за общия обем на приходите от фиксирана телефонна услуга за периода 2011 – 2015 г. При сравняване на тази информация с данните от Годишния доклад на КРС за 2015 г. установихме, че е налице разминаване в стойностите за всяка година през периода 2013 – 2015 между двата документа. Например за 2015 г. в ГД на КРС е посочена сумата от 174 млн. лв., докато в проекта на анализ е 191,5 млн. лв. или с около 17.5 млн. лв. разлика.

Мобилтел смята, че подобно разминаване е недопустимо, особено по отношение на един от най-важните сегменти от пазара на електронни съобщения в България, който сегмент е с дял от около 7%.

В резултат от това, смятаме че следва КРС да прецизира представената информация, с цел в документа на анализа да бъде разглеждани коректни данни за пазара.

3. По отношение на определянето на продуктивния обхват на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа

Мобилтел счита, че по отношение на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа, КРС следва много внимателно да подходи при определянето на продуктивния обхват на пазара и при последващата анализна част. По данни от Cullen International SA, към настоящия момент, въпреки че пазара на достъп не е включен в списъка на пазарите, подлежащи на ex-ante регулиране, то в 15 държави-членки на ЕС не е налице ефективна конкуренция и съответно са наложени специфични задължения на определеното предприятие със значително въздействие. От друга страна, по отношение на пазарите на дребно на национални и международни повиквания е налице по-различно развитие и те са дерегулирани в почти всички държави-членки на ЕС (изключение са България и Латвия).

С оглед изложеното, смятаме че конкурентната среда на пазара на достъп е доста по различна от тази на пазарите на повиквания и КРС следва много по-детайлно да изследва този пазар, като има предвид:

3.1. По отношение на т. 2.1.1. Взаимозаменяемост между различните видове достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение (аналогов (PSTN), ISDN достъп, IP-базиран достъп и достъп чрез мобилни наземни мрежи и географски номера от ННП) (стр. 44)

При изследването на взаимозаменяемост между различните видове достъп, установен от КРС, считаме че следва да бъде обърнато внимание на следното:

➤ На първо място при разглеждането цените на обикновен телефонен пост и на ISDN BRA и ISDN PRA КРС правилно прави сравнение на средногодишните цени за един гласов канал, като е отчетена и инсталационната такса, за което бе обърнато внимание от страна на Мобилтел в хода на общественото обсъждане на предходния кръг на пазарни анализи. От друга страна, обаче, КРС неправилно е заключила, че *„от гледна точка на търсенето (по отношение на функционалност и цени) ISDN PRA може да бъде приет за взаимозаменяем с обикновения аналогов достъп, най-вече, когато крайният потребител се нуждае от по-голям капацитет или иска да ползва автоматична телефонна централа.“* Мобилтел изразява несъгласие с направената констатация, поради факта, че дори изчислените цени на един гласов канал за частни и бизнес потребители се различават над 2 пъти. Нещо повече, ако се съпостави общия годишен разход, изчислен от КРС, то разликата е над 60 пъти (обикновен пост за частни абонати и ISDN PRA за бизнес абонати). Мобилтел е на мнение, че при такава разлика е некоректно дефинирането на един общ пазара за достъп за частни и бизнес абонати.

➤ Също така, сме на мнение, че при изследване на взаимозаменяемостта от гледна точка на предлагането е допусната съществена грешка, тъй като би следвало да бъде разгледано дали предприятие, осъществяващо дейност на даден пазар (предоставящо определен достъп), е в състояние в краткосрочен план да започне да предоставя и друг вид достъп, вследствие на малко, но трайно увеличение (5 – 10%) на цената на първия вид достъп от хипотетичния монополист, без значителни допълнителни разходи. КРС, в текста на стр. 48, *„поддържа становището си от предходния кръг на пазарен анализ, че по отношение на достъпа в определено местоположение до посочените по-горе мрежи съществува взаимозаменяемост и при предлагането. Предвид обстоятелството, че участници на пазара предоставят достъп с аналогични функционални характеристики, предназначение и качество, малкото, но трайно повишение на цените на предлаганите от някои от тях услуги, ще доведе непосредствено до отлив на неговите абонати към друго(и) предприятие(я)..“*

В тази връзка, бихме искали да изразим нашето становище, че КРС не е приложила коректно разпоредбите на Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара (бр. ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г.) и следва да анализира детайлно взаимозаменяемостта от гледна точка на предлагането.

➤ На трето място, бихме искали да обърнем внимание на факта, че при дефинирането на съответния пазар на достъп, КРС изследва взаимозаменяемостта между различните видове достъп, вкл. ISDN PRA, предлаган само за бизнес абонати,

а в последващата точка от проекта на документа се анализира взаимозаменяемост между достъп за домашни и бизнес абонати. Считаме, че приложения подход не е аргументиран и е нелогичен.

3.2. По отношение на т. 2.1.4. „Взаимозаменяемост между услугите за достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение, предоставян на домашни потребители, и за достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение, предоставян на бизнес потребители“ (стр. 52)

Мобилтел счита, че КРС следва по детайлно да изследва взаимозаменяемостта между предоставяните видове достъп до обществена телефонна мрежа за домашни и бизнес абонати и съответно да бъде по-добре аргументирано. Мотивите, от страна на предприятието, са свързани с факта, че услугите, предназначени за бизнес потребители са приспособени към техните специфични потребности от гледна точка на използваните брой постове, различни видове допълнителни услуги и схеми на потребление. По-голяма част от допълнителните услуги, които са предназначени за бизнес клиенти (виртуална частна мрежа - VPN, възможност за аудио конференции и др.) не се предлагат на домашни потребители.

Важно е да бъдат отбелязани и данните от Cullen International SA относно текущото състояние на нотификациите за пазарите на достъп в държавите-членки на ЕС, при които са дефинирани отделни продуктови пазари на достъп за домашни и бизнес абонати, представена в таблицата по-долу:

Държава	Кръг
Австрия	Четвърти кръг
Финландия	Втори кръг
Франция	Четвърти кръг
Италия	Трети кръг
Литва	Втори кръг
Полша	Втори кръг
Испания	Трети кръг
Великобритания	Втори Кръг

Източник: *Cullen International SA*

Видно от представената информация в осем от петнадесетте държавите-членки на ЕС, в които пазарите се регулират, е налице разделяне на пазарите на достъп за бизнес и домашни абонати. В други шест държави е налице дефиниране на подпазари, но въз основа на различни критерии – например Белгия (пазари на теснолентов достъп и на широколентов достъп). В тази връзка, бихме искали да изразим нашето становище, че КРС следва да

направи по-детайлен анализ при дефинираното на съответния продуктов пазар и по-аргументирано да обоснове своите заключения, с цел прецизност и защитимост.

Нещо повече, въз основа и на информация, представена от КРС в проекта на анализ може да се заключи, че нивото на развитие на конкуренцията на пазара на достъп за частни абонати и на бизнес абонати е различно:

➤ На фиг. 4 и фиг. 5 (стр. 23) са представени данни за разпределението на фиксираните постове на БТК и конкурентите му по отношение на вида на абонатите – домашни и бизнес. Видно от информацията, пазарния дял на БТК на пазара на достъп за частни абонати е **65,5%**, докато на конкурентите е **33,5%**. Съвсем различна е ситуацията на пазара на достъп за бизнес потребители – дял на БТК **51,3%**, а на конкурентите е **48,7%**.

➤ Прави впечатление, че спадът в броя на постове на историческото предприятие при частните и бизнес потребителите е почти еднакъв (с около 28%), докато при конкурентните предприятие е налице спад на пазара на достъп за частни със **17,4%**, но при бизнес потребителите има увеличение с почти **5%**.

➤ В допълнение към горното, следва да бъде отчетен факта, че въпреки че достъпа през мобилна мрежа е с относително тегло от над **40%** в общия пазар на достъп и че той основно се предоставя и ползва на/от частни потребители, то БТК продължава да е с изключително висок пазарен дял – над **65%**.

➤ Приходите от услугата достъп (фиг. 12) представляват **72,7%** от общите приходи от предоставяне на фиксирана телефонна услуга през 2015 г., като е налице тенденция на нарастване на относителния дял през разглеждания период 2012-2015 г.

Във връзка с изложеното по-горе по т. 3.1. и т. 3.2, Мобилтел изразява несъгласие с установеното от КРС на стр. 54 от проекта на анализ – „Определеният пазар на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение включва както услугите за достъп за домашни потребители, така и услугите за достъп за бизнес потребители.“ и е на мнение, че Комисията следва да направи по-детайлен и прецизен анализ по отношение на достъпа за частни и за бизнес абонати.

4. По отношение на анализната част – прилагането на теста на трите критерия

Прилагането на теста на трите критерия е съществена част от процеса по определяне, анализ и оценка на даден съответен пазар. Особено важен е в конкретния случай, тъй като на базата на този анализ КРС достига до извод дали определения пазар подлежи или не на ex-ante регулиране. Именно тук бихме искали да обърнем внимание на Комисията и да изразим нашето несъгласие със заключенията, до които е достигнала КРС, както следва:

4.1. По отношение на критерия „Контрол върху инфраструктура, която не може лесно да бъде дублирана“

КРС е посочила, че през 2015 г. 7 (седем) нови предприятия са стартирали дейност по предоставяне на услуги за достъп и обществени телефонни услуги в определено местоположение на крайни абонати, а пък 17 от 22 общо активни предприятия предоставят

на крайните абонати и услуги за достъп до интернет – т.е. налице е възможност за предлагане на пакетни услуги. Посочена е и информация, че проникването на фиксиран ширококолов достъп по домакинства е 48,6%, а на фиксирана телефонна услуга е 43,2%. Въз основа на тези данни КРС счита, че *„значението на исторически изградената мрежа за достъп на БТК (на базата на усукана метална двойка) като бариера за навлизане и разширяване на пазара е намаляло, вследствие на стартиране на услугата чрез мобилни наземни мрежи, както и в резултат от появата на мрежи за достъп до интернет с национално покритие“*.

Мобилтел е на мнение, че заключенията на КРС са некоректни, тъй като с предходния пазарен анализ КРС поясни, че наложените на историческото предприятие задължение са само по отношение на фиксираната гласова телефонна услуга, предоставяна самостоятелно и сравнението с проникването на фиксирания ширококолов достъп до интернет е неотносимо. Нещо повече, въпреки че са навлезли 7 нови участника на пазара, то делът на БТК на база брой постове остава изключително висок – над 50%.

4.2. Наличие на икономии от мащаба и обхвата

Мобилтел не приема извода на КРС, *„че понастоящем позицията на БТК на пазара на достъп в определено местоположение е отслабнала и констатираните при предходния пазарен анализ икономии от мащаба и обхвата на предприятието не представляват сериозна бариера за навлизане на съответния пазар“*, паради факта, че пазарния дял на БТК намалява едва с 5,3% за 4-годишен период, като същевременно е отчетен общ спад на пазара с 23,5%. Наличието на две предприятия от общо 22 активни на пазара, които могат да реализират икономии от обхвата и мащаба могат да окажат влияние върху поведението на историческото предприятие е недостатъчен критерий за конкурентост на пазара.

4.3. Изчисляване на относителни дялове на база достъп и реализирани приходи

На първо място, видно от данни в проекта на анализа (фиг. 24), може да се заключи, че няма значителна промяна в пазарните дялове на БТК и на основните конкуренти за периода 2012-2015 г. Това ясно показва липсата на динамика и каквито и да било наченки на ефективна конкуренция на пазара на достъп в България.

В проекта на пазарния анализ КРС използва различни подходи при изчисляването на относителните дялове на участниците на пазара на обществени телефонни услуги в определено местоположение.

На стр. 29-30 от документа КРС е представила обема на пазара, изчислен на база реализирани приходи, като изрично е посочила, че *„са включени приходите от предоставяне на достъп до фиксирана телефонна услуга (вкл. частта на приходите от месечен абонамент, отнасящи се до фиксирана телефонна услуга, ползвана в пакет с други електронни съобщителни услуги)“*. От друга страна в документа в т. 1.2.1. на стр. 76 е обяснено, че *„Предвид факта, че в месечния абонамент на голяма част от плановете са включени значително количество минути и поради невъзможност да се отдели частта на приходите само от достъп, КРС счита, че този индикатор не отразява точно състоянието на пазара на достъп.“*

КРС прави тази констатация по отношение на изчисляването на пазарните дялове на предприятията, където БТК е с изключително висок пазарен дял (86,1% към края на 2015 г.) и динамиката в дела на историческото предприятие за периода 2012-2015 г. е само в рамките на 3 процентни пункта в посока намаляване, което е незначително.

Нещо повече, видно от данните на фиг. 26 от проекта на анализа, средно месечния приход, изчислен на база само приходи от достъп за БТК е 8,89 лв. без ДДС към края на 2015 г., като спада в рамките на периода 2012-2015 г. е с 9%. От друга страна, този на конкурентите е 6,53 лв. с ДДС, като е налице спад с над 13%. В допълнение на това в Таблица 3 е показан средно месечния приход от телефонен пост, който е изчислен на база общите приходи на дребно от достъп и изходящ трафик и средния годишен брой на активните телефонни постове. Този показател за БТК е 11,26 лв. без ДДС, докато на конкурентите е 3,59 лв. без ДДС или повече от 3 пъти по-нисък. Липсата на контрол най-вече върху цените за достъп, включително с включени минути, на БТК, базиран на система за разходите, би довела до неограничена възможност на основния оператор да налага цени, водещи до изтласкване на конкурентните оператори от пазара.

Мобилтел е на мнение, че това ясно показва липсата на ефективност по отношение на разходите на историческото предприятие и отпадането на специфичните задължения по отношение на пазара на дребно, наложени на БТК, основното от които е „предоставяне услугите за достъп до обществената телефонна мрежа в определено местоположение (свързване и месечен абонамент) на крайни потребители като самостоятелни услуги на цени, които да са над разходите за тяхното предоставяне“ – т.е. въз основа на системата за определяне на разходите по елементи – SeeCost ще доведе до увеждане на конкурентната среда на пазара.

В заключение считаме, че КРС изводите от анализа на относимата към съответните пазари информация е в посока, с която се цели единствено и само омаловажаване на пазарните позиции на БТК, а не реална оценка на конкурентите условия на съответните пазари.

В заключение и предвид всичко гореизложено относно проекта на анализа, Мобилтел подчертава, че КРС следва да прецизира и допълни документа, като отрази в максимална степен мотивираните предложения. Считаме, въз основа на икономическата информацията, че пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа за частни и бизнес абонати са отделни и че БТК следва да бъде определено за предприятие със значително въздействие върху двата продуктови пазара на достъп за достъп и да и бъдат продължени специфичните задължения относими към пазара на дребно.